

SLAVKO
PREGI

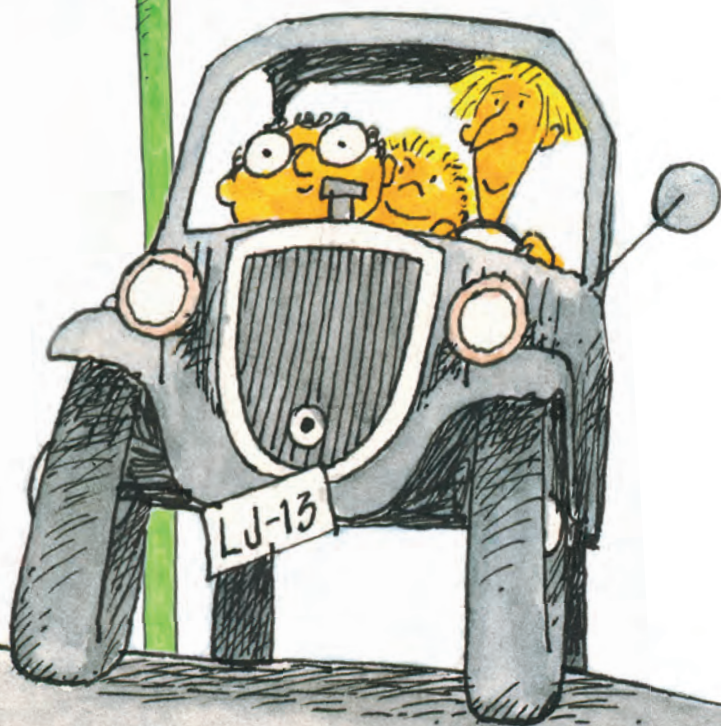

ILUSTRIRAL

MARJAN
MANCEK

ODPRAVA ZELENEGA ZMAJA

KAM POTUJE ODPRAVA ZELENEGA ZMAJA?

Nekoč je slavní karikaturist Bine Rogelj narísal mulca, ki si je postavil skladovnico knjíg. Ko je stopil nanjo, je dosegel marmelado na zgornji polici v shrambi. Sporočilo je bilo zelo jasno: knjige nam pomagajo, da v življenju dosežemo več. Za tiste, ki marmelade ne marajo, a tudi za vse ostale, je predsednik Društva Bralna značka Slovenije, obenem takrat tudi predsednik Društva slovenskih pisateljev, pred leti v svoji poslanici ob svetovnem dnevu mladinske literature med drugim napisal, da tisti, ki bere, v življenju vidi več, njegovi koraki so bolj zanesljivi in njegove roke sežejo dlje ...

Avtorju knjige, ki jo strokovna komisija izbere v nacionalnem projektu spodbujanja bralne kulture *Rastem s knjigo*, zaigra srce. Ne le zato, ker si v duhu lahko pričara dekleta ali fante, kako si s kupom njegovih knjig pomagajo do marmelade, ali zato, ker jim prebrana knjiga morda izostri pogled (pustimo zdaj to, kaj najraje gledajo). Pač pa tudi zato, ker lahko po tej poti znova razlaga svoja stara načela in jih daje v presojo v novih časih.

Pred mnogimi leti sem namreč zapisal:

– zavzemam se za pisanje, v katerem se razume, da je za uspeh v življenju treba delati, da je treba biti dober, pošten in strpen, spoštljiv do soljudi in narave, da lepo vedenje ni odveč in da razumno spodoben jezik ne škodi,

– na vsak način mora biti to povedano tako, da nikakor ni videti, da se pisec zavzema za stališča, da je za uspeh v življenju treba delati, da je treba biti dober, pošten in strpen, spoštljiv do soljudi in narave, da lepo vedenje ni odveč in da razumno spodoben jezik ne škodi.

Knjiga *Odprava zelenega zmaja* od takrat, ko je nastala, doživlja že svojo peto izdajo. Z drugimi besedami, že peta generacija bralk in bralcev se skupaj z avtorjem potepa po ovinkih, s katerimi se spopadajo dekletke, fantje, starši in ne nazadnje izdelani avto OLD PUNCA. Pred časom je kulturni komentator Jože Hudeček zapisal, da imamo opraviti z živim klasikom slovenske mladinske literature.

Zelo lepo je biti živ in biti avtor v projektu *Rastem s knjigo*. Dekletom in fantom, ki jim bo *Odprava zelenega zmaja* prišla v roke (pa kajpak njihovim mentoricam in mentorjem), želim veselo branje. In da bi brali in s knjigami rasli vse življenje, tudi po tem, ko boste prerasli *Rastem s knjigo*. Tako bo *Odprava zelenega zmaja* pripotovala na začetek poti, po kateri se bo kasneje odpravil vsak sam.

Knjiga ni dovolj debela, da bi pomagala seči na najvišjo polico do marmelade. Potlej ko jo boste prebrali, pa lahko morda z njo v skrajni sili podložite svojo mizo ali stol, da boste ob delu vzravnanost sedeli in ohranjali pokončno hrbtenico.

Zgoraj omenjani dvakratni predsednik in veseloponosni avtor *Odprave zelenega zmaja*,

Slavko Pregl

1. POGLAVJE

Kako Pipi naleti na hišnika v najbolj nepravem trenutku in kako se izmakne. Kako Bob pusti prijatelja na cedilu in kako Miha strašno zakriči.

»Kam pa kam, kolega?« je vprašal hišnik, si pogladil brke in se oprl na metlo. Saj vsi vemo, kako je s hišniki. Kadar se pokvari pipa in mama zastoka »Ja, kje pa je hišnik?«, hišnika ni nikjer. Vsi so ga še ta hip videli, ampak ravnokar je nekam šel. Prav tako je takrat, kadar se kakšnemu očetu strašno mudi na sestanek in skoči v dvigalo, dvigalo pa obstane med nadstropjema. Tisti oče potem razbija v dvigalu, kliče hišnika in vmes reče kakšno besedo, ki nima s hišnikom nobene zveze, ima jo pa s kakšnim nevzgojenim fakinom. Hišnika ni nikjer. Se pa seveda hišnik pojavi tisti hip, ko se samo od sebe razbije kakšno okno, a gre slučajno ravno Miha mimo. Takoj je tam tudi takrat, kadar kakšen mulc iz sosednjega bloka piše po steni: »Mile je vosu!«

Pipi je pozabil, kako je s hišniki. Z velikim metrom je hodil po kleti, ker je želel nekaj izmeriti.

Hišnik se je kajpak pojavil in vprašal tisti svoj kam pa kam.

»Jajajaz nikkkamor,« je odgovoril Pipi in motovilil z metrom.

»He,« je rekel hišnik. »Tukaj se ne pride nikamor, ampak v klet in zaklonišče.«

»Glej no, saj res,« je rekel Pipi. »Pozabil sem.«

Hišnik je pomislil, če bi se razjezil. Ampak spomnil se je, da je pravkar kosil, in žena mu je doma govorila, naj se s polnim želodcem ne razburja. Ker sinovi vedno ubogajo svoje mame, hišniki pa svoje žene, je pogoltnil slino in rekel:

»Joj, koliko skrbi te preganja, da tako zamišljen hodiš okrog. In ko že hodiš okrog, hodi raje po dvorišču in ne po kletih. Jasno?«

Hišniku je treba reči »Jasno!« in iti ven. To je Pipi takoj storil, četudi je resnično imel veliko skrbi.

Njegova dolžnost je bila premeriti poseben prostor v kleti. Hišnik mu je to preprečil. Zdaj se mu bosta Bob in Miha smejala in ga zafrkavala in tako dalje.

Bob je nekaj praskal po OLD PUNCI. Vedno se je delal, kako resno nekaj popravlja. Ampak Pipi je natančno vedel, da nekaj praska, ker o popravljanju nima pojma.

»A si?« je vprašal Bob, in na nosu mu je pisalo, kako ve, da Pipi ni.

Pipi se je ustavil pred njim, preložil meter iz ene roke v drugo in rekel: »Ni se mi dalo zdajle laziti po kleti. Kasneje bom.«

»A, a tako,« je rekel Bob, in na nosu mu je pisalo, kako ve, da je Pipi zacvikal pred hišnikom.

»Kaj, ko bi šla na kakšen sladoled?« je predlagal Pipi, ker si je želel pogovora o čem drugem.

»Krasna ideja,« se je razveselil Miha, ki se je v tistem trenutku pojavil izza vogala.

»Kar pojdita,« je rekel Bob in zaprl pokrov motorja. »Jaz nimam časa. Nekam moram nujno z avtom.«

Važno je odšel mimo njiju v hišo. Pipi je nekaj časa strmel za njim, zardeval, potem pogledal Miho, ki tudi ni bil videti posebno srečen, zaškrtal z zobmi in planil k OLD PUNCI. Nekaj časa jo je še obotavljivo gledal, potlej pa se je sunkovito sklonil h kolesu in začel odvijati ventil.

Miha je strmel in ni mogel dojeti, kaj se dogaja.

Pipi je malo manj strmel. Sploh ni videl ničesar okrog sebe. Samo sklanjal se je k zadnjemu kolesu OLD PUNCE in odvijal ventil. OLD PUNCA je stala pod balkanom na tisti strani, kjer je stanoval Bob.

Kaže, da je Pipi tudi na to v tistem trenutku pozabil. Šele Miha ga je skušal spomniti s strašnim krikom:

»Pazi, Pipi!«

2. POGLAVJE

*Zakaj dežuje sredi sončnega dne.
Zakaj gre Mihi in Pipiju na jok, zakaj
se oglasijo hude mame in hudi očetje
ter zakaj tokrat krikne Andrej.*

Na balkonu je stal Bob in iz velikega lonca zlil vodo. Vodi ni niti na kraj pameti padlo, da bi padla levo ali desno. Brizgnila je natančno na Pipija. Zato ni mogel odvititi ventila, ni mogel odskočiti in sploh ni mogel nič drugega, kot se lepo okopati v politi vodi.

Besno je pogledal navzgor. Zagledal je Boba, ki je milo gledal dol z balkona.

»Čudno, kajne, Pipi, res čudno,« je nežno rekel Bob. »Nebo je jasno, sonce sije, a vseeno dežuje. Čudno, čudno.«

Pipi je divje zacepetal, stisnil pesti, a iz grla mu ni prišel niti najtanjši glasek.

Čez čas je zašepetal:

»To si boš zapomnil, fant!«

Z Miho sta brez besed odšla pod grm zadaj za blokom. Pipi je rekel:

»Važič, misli, da je odrasel.«

Miha je pokimal. Kazalo je, da bi rad nekaj rekel in da razmišlja, če bi ali ne bi. Odločil se je, da bi.

»Mislim, da naju Bob ne mara več voziti z OLD PUNCO.«

Ustnice so se mu kar same začele kriviti in tresti. Z ustnicami je že tako, da se začnejo kriviti in tresti, ne da bi jih za to prosil. In potlej je tu gladko takoj še kakšna solza.

»Ko mu je šlo za nohte, sva bila dobra,« je rekel Pipi. »Zdaj pa takole.«

»Saj,« je rekel Miha, »saj.«

Želel je reči še kaj, a pri najboljši volji ni mogel. Njegova glava je ukazovala in ukazovala nove in nove besede, grlo pa se je na to požvižgalo, samo tiščalo je.

»Hja, v disko ga ne bomo spustili, pa bo,« je rekel Pipi, in nena-
doma so se stvari začele zdeti bolj sončne.

»Saj,« je rekel Miha, »saj.«

»Kar naj se vozi okrog z OLD PUNCO, kar naj pozablja na prijatelje, kar naj hodi s punco, ampak, kakor sem tukaj, mu bo še žal,« je zatrdil Pipi.

Ni ga več motilo, da ima moker hrbet. Kako bi ga motilo, saj je bil ja vroč poletni dan!

Ker samo nekaj prijateljev in prijateljic naših fantov ve, kaj mi-
slita Pipi in Miha z diskom, je treba povedati še vsem drugim. Saj
ni kaj povedati: sklenila sta, da bi svoj delež denarja, ki sta ga dobi-
la za nagrado na plavalnem maratonu, zapravila za to, da bi v kleti
njunega bloka naredili disko klub.

To ni klub, v katerem vadijo metalci diska.

To je klub, kjer se posluša glasbo in pleše.

Ampak ropota in hrešči včasih vseeno tako, kot bi kdo metal
disk v steno. Takrat se oglasijo hude mame in hudi očetje in rečejo:
»Ja, ta mularija, saj bojo vse razbili!«

Oglasijo se tudi še kar mame in še kar očetje in rečejo: »No, saj
ni tako hudo, samo veseli so!«

Potem vse mame in vsi očetje govorijo v nedogled in se ne ve,
kako se bo vse skupaj končalo.

Pa kaj bi zdaj silili s tem, kako se bo vse končalo! Zgodba mora
teči lepo po vrsti. Če komu ni kaj prav, lepo prosim, naj gre kar
lepo domov ponavljat novo matematiko.

Pipi in Miha sta se mislila pogovoriti še nekaj zelo zelo važnih
stvari. Saj bi se, če ne bi prav
tisti hip ves zadihan pod grm
pridrvel Andrej in pridušeno
kriknil:

»Fanta, hitro za menoj.
Zdaj je čas!«

Miha in Pipi nista spraše-
vala kot kakšna mlajša sestra,
ki nikoli nič ne razume.

Vstala sta, pokimala in na-
brusila pete.

3. POGLAVJE

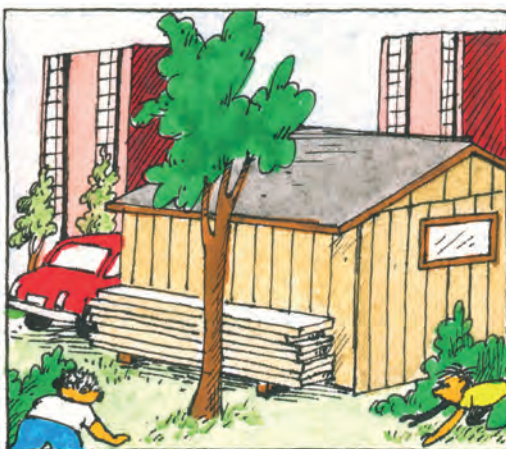
*Ali se je kdo res podelal v hlače?
Ali je kdo res dojenček? Ali so res
vse nesreče tega sveta na šolski
ekskurziji k Mihi?*

Medtem ko Miha, Pipi in Andrej tečejo, je treba povedati kaj o Andreju. Andrej je star toliko kot Pipi, samo v drugem bloku stanuje. Spada v klapo, v katero spadata še Miha in Pipi, od daleč pa še malo Bob.

Vsi fantje, ki so bili naštet v prejšnjem odstavku, minus Bob, so pridrveli v bližino mizarjeve lope, ki je stala kakšne tri lučaje ne prevelikega kamna od bloka. V hipu so se prelevili v stezosledce, se razpršili in se bližali lopi vsak s svoje strani. Da so se bližali, je preveč lepa beseda. Kajti plazili so se, oprezno dvigali glavo in se spet potuhnili.

No, no, kaj se vendar dogaja?

Hja, pri vratih v lopo je stal mizar in jih zaklepal. Ura je bila dve popoldne in služba se mu je končala. Zdaj je lepo odhajal domov. Zaklenil je vrata, sedel v avto in se odpeljal.

Ko je izginil dol po cesti, so se zasliali trije žvižgi. Mahoma so Miha, Andrej in Pipi stali pred vrati.

»No, dajmo,« je rekel Pipi. »Miha, brž noter!«

Miha je vrtal po nosu, kar ni lepo. Obenem se je delal, kot da mu ni nihče nič rekel. To pa še sploh ni lepo.

»Zgani se, debelinko!« je ostreje rekel Pipi in dregnil Miho. Miha se je odkašljal in začel stokati:

»Jaz, jaz, ne morem, imam nove hlače in bi bila mama huda!«

»Podelal si se v hlače, šleva,« je zakričal Andrej. Pipi pa ni rekel nič in se je sam pod vrati splazil v lopo.

Miha in Andrej sta šla vsak na svojo stran ceste stražit, Pipi pa je raziskoval po lopi. Previdno se je gibal med deskami, da ne bi povzročal hrupa. Enkrat mu je srce skoraj prenehalo utripati, ko mu je maček švistnil med nogami.

»He, he, tole bo!« je mahoma zažarel, ko je zagledal kup odpadnih deščic. Naložil si jih je v naročje in se vrnil k vratom. Tam jih je stresel in se še dvakrat vrnil. Potem je deščice skozi reže v vratih podal ven in se nato še sam splazil iz lope.

Nekaj deščic si je naložil tudi Miha.

»Ti pa kar domov, dojenček šlevasti!« je jezno zasikal Pipi in mu vzel deščice.

Naložila sta si jih z Andrejem in zbežala.

Miha je s sklonjeno glavo počasi stopal za njima.

»Saj res,« je razmišljal, »pustil sem ju na cedilu. Nisem si upal v lopo, čeprav smo se tako zmenili. Ampak, da mi zdaj pravita dojenček, ne, ne, tega nisem zaslužil ...«

Iz Mihe so kar kipele žalostne misli. Z njimi je težko. Bolj se jih otepaš, bolj se kopičijo. Ampak na to je treba misliti prej, po toči je res prepozno zvoniti.

Miha bi lahko rekel:

»Ne, ne bomo šli krast deščic za disko.«

Čisto lahko bi rekel, pa ni. Rekel je samo:

»Ja, jaz bom šel noter!«

Zdaj sta prijatelja seveda rekla, da je reva.

Dvorišče bloka se je v hipu spremenilo v mizarsko delavnico. Pipi in Andrej sta žagala in zabijala, Miha ju je nekaj časa gledal, ker pa ni dobil niti enega samega pogleda in niti ene same besede, se je obrnil in preplezal ograjo bližnje hiše. Tam so ravno zorele slive.

Fantje so bili lepo zaposleni vsak s svojim delom, ko so se odprla balkonska vrata v tretjem nadstropju in Mihov oče je začel klicati:

»Mihaaa, Mihaaa ...!«

Mihi se je zameglilo pred očmi. Še to! Vse nesreče tega sveta so prirejale šolsko ekskurzijo k Mihi.

Ampak odprla so se še ena balkonska vrata. V petem nadstropju. Tam se je pojavil Pipijev oče, nekaj časa gledal dol, se potem popraskal za ušesom in zaklical:

»Pipi, kaj se dogaja? Kaj delate?«

4. POGLAVJE

O tem, kako v zraku zaudarja, o psu, ki ne priteče mimo, o nekem očetu, ki je sila, ter o fantu, ki še ni za odpad.

Dva očeta sta torej gledala dol z balkonov in dva sinova sta po svojih glavah brskala za izgovori.

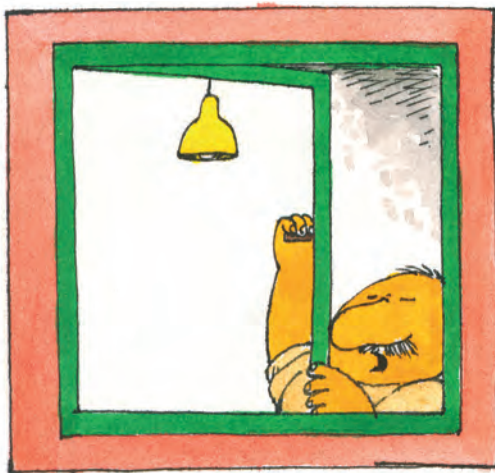
Miha je nekako začivkal: »Prosim, kaj je, očka?«

Potem je onemoglo zdrsnil s slive, splezal čez ograjo in se skesan ustavil pod balkanom. Oče ga je znova poklical. Mihi se je zdelo, da s strašnim glasom. Glas je veleval:

»Miha, pridi gor!«

Pipi je medtem pobral prvi izgovor, ki mu ga je prinesel pes na repu. Psa sicer ni bilo nikjer, je bil pa tu en precej štorast izgovor:

»Ja, veš, hm, očka, ja, zdaj so počitnice in, ja, pri tehničnem pouku, ja, so nam rekli, naj vadimo ...«

V zraku je kar zaudarjalo po štorastem izgovoru. Ampak oče je bil k sreči v petem nadstropju in tega zaudarjanja ni mogel zavohati. Zato je samo vprašal:

»Kje pa ste dobili vso to ropotijo?«

»Pri mizarju,« je izstrelil Pipi in v istem trenutku zaslutil, da se lahko zgodi kaj neprijetnega. No, ni se zgodilo, ker je šel oče spet noter. Samo skozi okno v pritličju je zamomljal hišnikov glas:

»Brke dam stran, če mizar kaj ve o tem, tristo zelenih, da dam brke stran!«

Hišnik je svoje brke vedno zelo ljubil, saj si jih je gladil sem in gladil tja. Ne vem, ne vem, če bi jih zdaj dal stran zaradi deščic, ali pa morda kaj sluti?

V tem času je Miha stal pred vrati stanovanja, kjer je stanoval. Ni si upal noter.

Oče ga je ja zalotil, ko je rabutal. Posledice so jasne. Kot polit maček se je s sklonjeno glavo odpravil naprej.

»Miha,« je rekel oče, »zvečer boš sam. Z mamico greva ven. Ocvri si jajca in nobenih neumnosti.«

»Ja,« je rekel Miha, »se pravi, ne.«

»In še nekaj,« je rekel oče, in Miha je stisnil vrhnji konec nog skupaj, ker je pričakoval, da bo tja nekaj padlo.

»Če te pokličem, kadar rabutaš, ne vpij nazaj,« je rekel oče.

»Ja,« je rekel Miha, »se pravi, ne.«

Ob takih trenutkih se izkaže, če je kakšen oče sila. Miha je spet videl, da je njegov oče sila. Pozabi rabutanje, fant, si je rekel. Take-mu očetu vendar ne moreš početi takih oslarij.

Na dvorišču so medtem zaradi varnosti deske in deščice pospravili v klet. Delo bi nadaljevali kakšen dan kasneje, da ne bi bili ves čas tako na očeh.

Pipi in Andrej sta stala ob drogu za iztepanje preprog in rinila roke v žep.

To je vsem mulcem skrajno všeč, mame pa nimajo za to nobenega smisla. Jasno da ne, ko pa na krilih nimajo žepov in ne vejo, kako krasno je riniti roke noter.

Pipi in Andrej sta poleg tega še molčala in zrla v Miho, ki je negotovo obstal pred njima. Največja težava je, kadar ti nihče nič ne reče, a veš, da bi ti rad rekel sto zoprnih stvari.

»Sem mislil, če bi šli na sladoled,« je zamrmral Miha.

Pipi in Andrej nista trenila z očmi.

»Sem mislil, če bi šli na dvojni sladoled,« je rekel Miha.

Pipi in Andrej sta gledala skozenj.

»Sem mislil, če bi šli na porcije sladoleda,« je izdaval Miha in požvenkljal z žepom. Se pravi, s cvenkom, ki ga je bilo slišati.

Pipi in Andrej sta planila pokonci.

»Saj ta fant še ni za odpad,« je rekel Pipi.

5. POGLAVJE

*Prosim, pet nesramnih malinovcev,
prosim, zmigajte se že, in potem
nenadoma auuu, plosk, tresk in joj,
ne da bi kdo to prosil.*

V slaščičarni se je trlo ljudi. Bilo je na kile frkavcev, ki so doma našivali za sladoled, na kupe smrkelj, ki so se hitele basati s tortami, in šopki punc, ki so se delale, da so dekleta, in jim ni bilo do sladkarij, ampak so samo pomenljivo čvekale o fantih, ki so se jim motali po glavi.

Natakarja ni bilo nobenega. Dajte no mir, poleti na vrtu slaščičarne, pa natakarji.

Andrej, Miha in Pipi so se spogledali. Potem je rekel Pipi:

»Jaz bi se malo zabaval. Počakajta tukaj.«

Na majhni mizi pri vratih v slaščičarno je ležal bel natakarski suknjič. V naslednjem hipu ni več ležal tam, ampak je bil oblečen na Pipiju. Pipijev obraz ni bil več mulčevski, ampak zoprno natakarski, kot to včasih natakarji znajo.

Kot slučajno je Pipi prišel mimo Mihe in Andreja, ki sta kar zijala nad takim pogumom, in siknil med zobmi:

»Tamle je Bobova Sanja, he, he, ja no, he, he.«

Pipi se je odpravil k mizi, za katero je sedel eden od šopkov deklet. Odkašljal se je in osorno rekel:

»Zmigajte se že in povejte, kaj boste!«

Miza je umolknila. Eno od deklet je zajecljalo:

»Oprostite, prosim, nismo slišale, kaj ste rekli.«

Pipi je prezirljivo odvrnil:

»Potem si pojdite najprej umit ušesa, namesto da delate zmedo v našem lokalu. Naročite kaj ali pa spokajte domov.«

Bobova Sanja, za katero je Bob metal oči in zanjo trošil bencin in OLD PUNCO, namesto da bi bil prijatelj Pipija in Mihe, se je razburila:

»Oprostite, kaj se tako streže?«

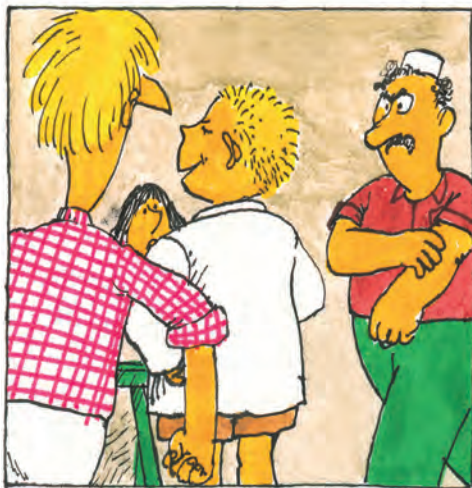

»Kako se streže, vem jaz. Kako se pogovarja oslarije, veste ve!« je pribil Pipi. »Povejte, kaj hočete, ali pa nič.«

Izza mize so začele prihajati besede, kot so »Nesramnost!« in »Predrznost!« in »Groznooo!« in »Kaj takega!« in enkrat pohlevno »Pet malinovcev, prosimo!«. Pipi se je zahahljal in se priklonil:

»Pet nesramnih malinovcev, spoštovane gospe? Takoj, takoj. Naj jih prinesem z zobotrebci ali z gorčico?«

Včasih pride do smole. Zdaj, na primer, je prišlo zato, ker se je Pipi tako lepo vživel v natakarski poklic in ni videl ne levo ne desno. To je bilo škoda. Kajti z leve je prihajal Bob, z desne pa resnični natakar. Miha in Andrej sta prenehala žvižgati. Razmišljala sta samo, če naj si dasta roke čez oči ali tudi čez ušesa ali naj jih obdržita kar v žepih, ker se pomagati tako ali tako ni več dalo.

Od mize se je zaslišalo »Bob, tale mulc se norčuje iz nas!« in še »Kaj delaš tukaj, smrkolin?« in še »Auu! Plosk! Tresk! Auuu! Na, da boš vedel! Zapomni si! Auuu!«.

Kdor se bo potrudil, bo razbral, kaj je govoril, se pravi, cvilil Pipi, kako se je oglašala Bobova roka in kaj je rekel natakar.

Za vogalom so se objokani in sklofutani Pipi ter srednje žalostna Miha in Andrej ustavili, da bi zacelili rane. Miha in Andrej sta na Pipija želela polagati tople besede. On je bil že itak razgret in je potreboval kaj drugega.

Treba bi bilo najti kaj, kar bi pogasilo ogenj maščevanja, ki je gorel v Pipiju s tako silo, da sploh ni mogel več misliti z jasno glavo. Če bi bil tu učitelj etike, bi sicer rekel, da Pipi nikoli ne more misliti z lastno glavo.

Miha se je zelo trudil, da bi mu padlo kaj na misel. Hotel je reči kaj lepega o tem, kako jih bo Bob že še vozil z OLD PUNCO. A kako bi rekel, če se je še sam bal. Oglasil se je Andrej:

»Fanta, jaz pa vem, kaj bi!«